

Pojednat smysluplně tj. zkoumat vnější a vnitřní souvislosti estetického myšlení Oscara Wilda je úkol těžší než by se na první pohled zdálo, usuzujíc aspoň z jeho textů nijak příliš rozsáhlých a obsahu víceméně jednoznačného. Nejčastěji se využívá hledisko l'art pour l'artismu, kam se vejde řada názorů na autonomii umění, přehnaný individualismus a kritérium krásy jako nejvyšší hodnoty. Dalším obvyklým hlediskem bývá převratná myšlenka o umění jako vzoru lidského života a přírody, kam se vejde mnoho z Wildova estétství. Robin Král si vytkl soustavnější a podrobnější cestu. Kromě jiného ji stvrzuje myšlenkově velmi zralý úvod k práci a hlavně logicky i věcně promyšlená struktura práce. V souvislosti s během života této osobnosti R.K. sleduje nejprve počáteční relevantní zdroje a texty jeho myšlení. Z celé práce vytěží řadu pojmů, styl, imaginace, výraz, individualismus, překvapí zde pojem dekorativní umění, který ovšem objasňuje zásadní postoj Wilda k estetickému a umění. Následuje jakýsi myšlenkový vývoj Wilda a tak má závěrečná kapitola sympatický, u studentských prací nebývalý ráz věcného vyústění řešerše. Král sem zařadil i pojem estetický temperament, který sahá až k vlivu W. Pattera. Pojmu je správně přisouzen značný význam, jak pro tvoření umělecké, tak pro interpretaci díla a estetické přijímání života. Tím se objasní nejen výsostné estétství O.W., ale i, můžeme-li to tak formulovat, právo na to být považován za důležitý článek britského estetického myšlení a estetického myšlení evropského vůbec. Nebo dokonce na právo nazývat O.W. v neortodoxním slova smyslu estetikem.

R.K. zdůrazňuje význam počátků W. myšlení, které také v celku práce zaujímají ústřední místo. A tak objevíme věcný výklad W. přináležetosti k britskému estetickému hnutí, seznámíme se s kratším žurnalistickým obdobím autora, sledujeme pak podrobnosti o americkém období včetně úvodu ke sbírce amerického básníka Roddeho. K tomuto místu malou poznámku: Král zmiňuje i názor jiných badatelů o tom, že tu myšlenkové inspirace Wilda často hraničí s plaigátorstvím. Tento z dnešního hlediska právně postižitelný neduh je dobré nahlédnout spíše očima 19. století. Romantické a jejich bezprostřední následovníci byli přesvědčeni, že plně porozumět dílu, ne-li přímo splynout s dílem kongeniálního autora (jednalo se především o slovesné projevy) je též jistá tvorba, svědectví talentu, které každému není dáno a odtud čerpali smělost považovat taková díla téměř za svá. S takovým „svědectvím“ se setkáme v Baudelairově povídce Fanfarlo, zde v podobě zkušeností a výroků Kramera (jak známo značně autobiografické postavy povídky). Ostatně souvislosti a duchovní spřízněnosti Wilda s Baudelairem jsou četné.

Jedna z nápadných myšlenek O.W. se vztahuje k údajně nekompromisnímu názoru na odmítání prospěšnosti umění. Král jej poopravuje na přinejmenším otevřený názor, ne tak vyhraněný a velmi trefně se o těchto „zvratech“ v jednosměrném chápání neangažovanosti uměleckého díla, vyjadřuje jako o „průchozích stadiích“. Přidala bych se i poznámkou k citované reakci O.W. na kritiku l'art pour l'artismu od G. Sandové, na níž W. reaguje s tím, že je to jen recept na to, jak umění dělat. I v této replice vidím možnost považovat ji za projev otevřenosti problému. V angažovaném/neangažovaném umění musí jít přeci především nikoliv o to, jak se dílo dělá, ale jak je přijímáno, jak funguje. Takže i zde je důkaz příležitostné otevřenosti jinak zásadní, proklamované a neustále zdůvodňované myšlenky O.W.

Malou poznámku k výkladu eseje Pero, tužka, jed. Král ho pojal spíše jako výklad zvláštní osobnosti, života estéta a traviče. Zdá se mi však málo propojený s morálně obdobně vyznívajícím Obrazem Dorigana Graye, cítím jakési rozpaky nad tím, co s tímto vyhraněným aspektem estetismu.

Závěrem: oponentka nemá žádné větší připomínky k předložené bakalářské práci, hodnotí ji naopak jako po všech stránkách výtečnou a jeví se jí dokonce jako vhodný, protože příkladně zpracovaný základ dalšího možného přístupu k interpretaci ojedinělé osobnosti Oscara Wilda i k možnostem chápání estetiky a estetična, jak to zčásti naznačuje úvod k bakalářské práci.

PhDr. Helena Jarošová, v.r.

V PRAZE DNE 21. 6. 2010

